

Δηλώσεις μίσους και εγκλήματα μίσους εις βάρος των λεσβιών, των ομοφυλόφιλων, των αμφιφυλόφιλων και των διαφυλικών (LGBT) ατόμων

Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι απαραβίαστη. Πρέπει να είναι σεβαστή και να προστατεύεται.

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στη σωματική και διανοητική του ακεραιότητα.

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 1 και άρθρο 3 παράγραφος 1)

Ως «δήλωση μίσους» νοείται η πρόκληση και η ενθάρρυνση μίσους, διακρίσεων ή εχθρότητας εις βάρος ενός ατόμου, οι οποίες υποκινούνται από προκαταλήψεις εναντίον του εν λόγω ατόμου εξαιτίας συγκεκριμένου χαρακτηριστικού του, π.χ. του γενετήσιου προσανατολισμού του ή της ταυτότητας του φύλου του.

Ως «έγκλημα μίσους» νοείται η σωματική ή λεκτική επίθεση εις βάρος ενός ατόμου, η οποία υποκινείται από προκαταλήψεις εναντίον του εν λόγω ατόμου εξαιτίας συγκεκριμένου χαρακτηριστικού του, π.χ. του γενετήσιου προσανατολισμού του ή της ταυτότητας του φύλου του.

Ως «ομοφοβία» νοείται ο παράλογος φόβος που εκφράζεται προς τις λεσβίες, τους ομοφυλόφιλους ή τους αμφιφυλόφιλους.

Ως «τρανσφοβία» νοείται ο παράλογος φόβος προς τα άτομα τα οποία εκφράζουν άλλη ταυτότητα φύλου από εκείνη που τους αποδόθηκε κατά τη γέννησή τους, μέσω π.χ. της ορμονοθεραπείας, της χειρουργικής επέμβασης, της ένδυσης ή της χρήσης καλλυντικών.

Ο φόβος που προκαλούν τα εγκλήματα μίσους και οι δηλώσεις μίσους εμποδίζουν τις λεσβίες, τους ομοφυλόφιλους, τους αμφιφυλόφιλους και τα διαφυλικά (LGBT) άτομα να συμμετάσχουν πλήρως στην κοινωνία. Η έκταση των δηλώσεων μίσους και των εγκλημάτων μίσους εις βάρος των LGBT στην ΕΕ δεν είναι σαφής διότι τα περισσότερα κράτη μέλη δεν συλλέγουν στοιχεία για το συγκεκριμένο θέμα. Από κάποιες έρευνες, ωστόσο, προκύπτει ότι σε ορισμένα κράτη μέλη το 50% περίπου των LGBT έχουν πέσει θύματα δηλώσεων μίσους ή εγκλημάτων μίσους. Καθώς δεν υπάρχει ενιαία κοινοτική νομοθεσία, κάθε κράτος μέλος ακολουθεί τη δική του προσέγγιση στο θέμα των δηλώσεων μίσους και των εγκλημάτων μίσους.

Από τις έρευνες προκύπτει ότι οι δηλώσεις μίσους και τα εγκλήματα μίσους δεν καταγγέλλονται συνήθως. Αυτό συμβαίνει εν μέρει διότι τα θύματα αισθάνονται άβολα να αποκαλύψουν τον γενετήσιο προσανατολισμό τους στις αρχές επιβολής του νόμου. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει το μέτρο της «καταγγελίας σε τρίτους» καθιστώντας έτσι δυνατή την καταγγελία εγκλημάτων σε μέρη διαφορετικά από τα αστυνομικά τμήματα και σε ανθρώπους που δεν είναι αστυνομικοί.

Ποινικοποίηση των δηλώσεων μίσους

Σε δώδεκα κράτη μέλη (Βέλγιο, Δανία, Γερμανία, Εσθονία, Ισπανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Λεττονία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Ρουμανία και Σουηδία), καθώς και στη Βόρεια Ιρλανδία και στο Ηνωμένο Βασίλειο, η πρόκληση μίσους, βίας ή διακρίσεων λόγω γενετήσιου προσανατολισμού θεωρείται ποινικό αδίκημα.

Σε τέσσερα κράτη μέλη (Αυστρία, Βουλγαρία, Ιταλία και Μάλτα) οι δηλώσεις μίσους αποτελούν ποινικό αδίκημα όταν απευθύνονται σε συγκεκριμένες κατηγορίες ατόμων στις οποίες όμως δεν περιλαμβάνονται οι LGBT. Η κατάσταση αυτή δυσχεραίνει την εφαρμογή της νομοθεσίας σε υποθέσεις ομοφοβίας.

Στα υπόλοιπα κράτη μέλη, οι δηλώσεις μίσους εις βάρος ατόμων LGBT δεν θεωρούνται ποινικό αδίκημα, η διατύπωση όμως του νόμου είναι γενική και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την προστασία τους.

Εγκλήματα μίσους

Όλα τα κράτη μέλη διαθέτουν πλέον διατάξεις που ποινικοποιούν τις σωματικές επιθέσεις. Στα περισσότερα κράτη μέλη η ποινή που προβλέπεται για τα εν λόγω αδικήματα μπορεί να αυξηθεί όταν τα αδικήματα υποκινούνται από προκαταλήψεις λόγω, π.χ., της φυλής ή της θρησκείας ενός ατόμου (πρόκειται για τον λεγόμενο «επιβαρυντικό παράγοντα»). Η κοινοτική νομοθεσία, ωστόσο, δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να περιλαμβάνουν την ομοφοβία ή την τρανσφοβία στους «επιβαρυντικούς παράγοντες» των ποινικών αδικημάτων.

Σε 10 κράτη μέλη (Βέλγιο, Δανία, Ισπανία, Γαλλία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Ρουμανία, Φινλανδία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο), η ομοφοβία και η τρανσφοβία συνιστούν επιβαρυντικό παράγοντα, αν και σε ορισμένα κράτη μέλη αυτό ισχύει για συγκεκριμένα αδικήματα.

Σε 15 κράτη μέλη (Βουλγαρία, Τσεχική Δημοκρατία, Γερμανία, Εσθονία, Ισπανία, Ιρλανδία, Ιταλία, Κύπρος, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Λεττονία, Μάλτα, Αυστρία, Σλοβενία, Σλοβακία), η ομοφοβία και η τρανσφοβία δεν ορίζονται ρητώς ως επιβαρυντικοί παράγοντες. Ωστόσο, σε έξι από τα κράτη αυτά (Τσεχική Δημοκρατία, Γερμανία, Λεττονία, Μάλτα, Αυστρία και Σλοβακία), η νομοθεσία αναγνωρίζει τη γενική έννοια του εγκλήματος μίσους. Ως εκ τούτου, η ομοφοβία και η τρανσφοβία μπορούν να ληφθούν υπόψη ως επιβαρυντικοί παράγοντες.

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Στις 28 Νοεμβρίου 2008, η Ευρωπαϊκή Ένωση ενέκρινε απόφαση-πλαίσιο για τις δηλώσεις μίσους και τα εγκλήματα μίσους που αποτελούν εκδηλώσεις ρατσισμού και ξενοφοβίας (EE L 328/2008). Η Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλει να μεριμνήσει για την ψήφιση παρόμοιας νομοθεσίας η οποία θα καλύπτει τις δηλώσεις μίσους και τα εγκλήματα μίσους που αποτελούν εκδηλώσεις ομοφοβίας και τρανσφοβίας, έτσι ώστε τα άτομα LGBT να προστατεύονται σε όλα τα κράτη μέλη.

Το παρόν έντυπο βασίζεται σε δύο εκθέσεις: *Homophobia and Discrimination on the grounds of Sexual Orientation and Gender Identity in the EU Member States - Part 1 Legal Analysis* (Ομοφοβία και διακρίσεις λόγω γενετήσιου προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου στα κράτη μέλη της ΕΕ – Μέρος 1: Νομική Ανάλυση) που δημοσιεύθηκε από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) τον Ιούνιο του 2008 και *Homophobia Discrimination on Grounds of Sexual Orientation and Gender Identity in the EU Member States – Part 2 The Social Situation* (Ομοφοβία και διακρίσεις λόγω γενετήσιου προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου στα κράτη μέλη της ΕΕ – Μέρος 2: Η κοινωνική κατάσταση) που δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο του 2009.

Το πλήρες κείμενο της έκθεσης είναι διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://fra.europa.eu>

Μπορείτε να παραγγείλετε δωρεάν όλες τις εκδόσεις του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω του δικτυακού του τόπου.

Παραίτηση από ευθύνη:

Σε περίπτωση αμφιβολίας ως προς τη μετάφραση του εντύπου, συμβουλευθείτε την αγγλική γλώσσα, η οποία αποτελεί την πρωτότυπη και επίσημη έκδοση του εγγράφου.